



# **PERBICARAAN DI MAHKAMAH SYARIAH : SUATU ANALISIS**

**ROHAIDAH BINTI HARON  
JGAX 01003**

**AKADEMI PENGAJIAN MELAYU  
UNIVERSITI MALAYA  
KUALA LUMPUR  
2004**

Perpustakaan Universiti Malaya



A511905094

**PERBICARAAN DI MAHKAMAH SYARIAH:SUATU  
ANALISIS**

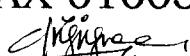
**ROHAIDAH BINTI HARON**

Disertasi bagi memenuhi sebahagian daripada syarat-syarat Ijazah Sarjana  
Pengajian Melayu di Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya.

**AKADEMI PENGAJIAN MELAYU  
UNIVERSITI MALAYA  
KUALA LUMPUR  
2004**

## **PERAKUAN CALON SARJANA**

Saya seperti nama di bawah, mengaku bahawa disertasi ini merupakan hasil usaha saya sendiri kecuali bahan-bahan atau petikan yang dinyatakan sumbernya.

NAMA : ROHAIDAH BT HARON  
NO. MATRIK : JGAX 01003  
TANDATANGAN :   
TARIKH : 12.07.2004

## **PLAGIAT SUATU JENAYAH AKADEMIK**

## **DEDIKASI**

Bismillahhirrahmanirrahim...

Syukur ke hadrat Allah S.W.T kerana dengan limpah kurnia dan izin-Nya, kajian ini berjaya direalisasikan, dibaca dan dimanfaatkan oleh para pencinta ilmu.

Salam penuh kecintaan ...untuk mak, abah, abang dan kakak-kakak yang telah banyak membantu dan memberi sokongan. Terima kasih kerana memahami hasratku selama ini. Kuutus rindu dalam doaku...buat allahyarham adikku yang telah 3 tahun meninggalkan kami, kurasa kehilangan setelah kau tiada. Moga Allah S.W.T mengasihi dan menempatkanmu di sisi mereka yang beriman. Amin.

Buat yang teristimewa, terimalah ini sebagai sesuatu yang bermakna sempena ulang tahun ikatan kasih kita yang ke~10. Terima kasih kerana menjadikan impian kita suatu kenyataan... “ seandainya dirimu tercipta untukku, relaku menjadi milikmu ”

Salam ingatan...untuk anak-anak saudaraku dan rakan-rakan yang mengenali. Semoga kasih sayang dan kemesraan antara kita berkekalan buat selama-lamanya.

## **PENGHARGAAN**

Ditujukan khas buat penyelia yang dihormati,

Prof. Madya Dr. Ab. Razak b. Ab. Karim di atas segala ilham bicara beliau.

Kajian ini begitu bermakna kerana berjaya menyahut cabaran beliau untuk merealisasikan tajuk yang dicadangkan ini. Kejujuran dan ketegasan beliau membimbang amat dihargai.

Tak lupa kepada staf pentadbiran Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya.

Kepada sumber informasi,

Pihak Perpustakaan Utama Universiti Malaya, Perpustakaan Peringatan Za'ba ( PPZ ) dan Perpustakaan Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya. Keramahan anda menyegarkan lagi semangat untuk meneruskan kajian ini. Juga kepada pihak Mahkamah Rendah Syariah daerah Rembau dan daerah Seremban, Negeri Sembilan Negeri Beradat yang telah memberi kerjasama sewajarnya dalam mengumpulkan maklumat.

Istimewa buat para cendekiawan,

Semua pensyarah dan guru-guru yang pernah menumpahkan ilmu dunia dan akhirat, mohon dihalalkan. Doakan kejayaanku pada masa hadapan.

*Tenang-tenang air di laut  
Sampan kolek mudik ke tanjung  
Hati terkenang mulut menyebut  
Budi baik rasa nak junjung*

## **ABSTRAK**

Bab 1 merupakan pengenalan awal yang meliputi konsep dan sejarah perkembangan wacana. Bahagian ini juga menyentuh tentang latar belakang beberapa Mahkamah Syariah di Negeri Sembilan, tujuan dan masalah kajian. Teori yang dipraktikkan dalam analisis kajian ialah teori Dell Hymes (1974), iaitu “Penutur dan Pendengar, Tajuk, Lokasi, Tujuan dan Saluran/Cara Penyampaian”. Selain itu, pendekatan sosiolinguistik dan komunikasi digunakan kerana wacana perbicaraan bersifat wacana lisan. Kepelbagaiannya corak komunikasi dan perbezaan latar belakang pemeran menyebabkan pendekatan ini relevan dan praktikal.

Bab 2 analisis berkisar tentang teknik-teknik yang digunakan oleh pemeran dalam usaha mencapai matlamat masing-masing dalam perbicaraan. Terdapat tujuh kepelbagaiaan teknik yang digunakan. Berdasarkan analisis, semua teknik dianggap penting walaupun mempunyai kelebihan dan kelemahan yang berbeza-beza. Di dalam Mahkamah Syariah yang dikaji, aspek utama yang dilihat ialah keberkesanan teknik-teknik tersebut untuk mendapatkan maklumat dan keterangan daripada individu yang terlibat.

Bab 3 tertumpu kepada aspek kebahasaan yang wujud dalam komunikasi. Ragam bahasa yang digunakan oleh pemeran dikaitkan dengan faktor kekuasaan yang ada pada seseorang. Selain itu, corak komunikasi yang pelbagai telah mewujudkan beberapa gejala bahasa yang menarik, seperti bahasa pasar dan

campur kod. Walaupun perbicaraan di mahkamah bersifat formal, namun adakalanya komunikasi yang berlangsung tidak menggambarkan situasi sebenar.

Aspek kesopanan dalam komunikasi dibincangkan secara terperinci dalam Bab 4. Kesopanan bukan sahaja dilihat dari sudut kebahasaan tetapi juga sudut intonasi dan gerak-geri. Enam strategi komunikasi yang menandakan kesopanan telah diterapkan dalam data perbicaraan. Secara langsung, teori Dell Hymes (1974) dipraktikkan secara menyeluruh dalam bahagian ini. Berdasarkan kajian, kesopanan dalam perbicaraan di Mahkamah Syariah sentiasa terkawal oleh pemeran yang mempunyai kuasa.

Bab 5 merumuskan semua dapatan kajian yang telah dibuat dalam keseluruhan bab. Setiap analisis memberikan hasil yang berbeza-beza kerana peristiwa bahasa di dalam mahkamah tidak sama dengan peristiwa bahasa yang lain. Teori dan pendekatan yang digunakan mampu mengupas setiap persoalan dan relevan untuk disesuaikan dengan data perbicaraan di dalam Mahkamah Syariah.

## **ABSTRACT**

Chapter 1 is an early introduction covering the concepts and the historical development of discourse. It also includes the background of the Islamic Law (the Court of *Syariah*) in Negeri Sembilan, the objectives and problems of the research. The theory applied for this research analysis based on Dell Hymes' Theory (1974), that is, Who Speaks What To Whom, Where, Why And How. Apart from that, the sociolinguistic and communicative approaches are used because the discourse of trial is oral discourse in nature. The various forms of communication and different background of the participants have made these approaches relevant and practical.

In Chapter 2, the analysis revolves around the techniques used by the participants in the attempts to achieve their own respective goals in the trials. There are seven variety of techniques being applied. Based on the analysis, all the techniques are considered important, despitess having the different advantageous and weaknesses. In the Islamic Law (the Court of *Syariah*) in Negeri Sembilan, the effectiveness of those techniques is given the priority in order to obtain information and statements from the person involved.

In Chapter 3 focuses on the aspects regarding the language occured in the communication. The language variety displayed by the participants is correlated to one's command factors. Beside, the various patterns of communication have led to some interesting language signs such as colloquial language and code-

mixing . Even though the trials in the court is formal in nature, sometimes the communication that is taking place does not describe the true situation.

The aspects of courtesy in communication is discussed in length in Chapter 4. courtesy is not just seen from the point of language used but also from the aspects of intonations as well as behaviours. Six communication strategies that indicate courtesy are applied in the data for the trial. Dell Hymes' Theory (1974) is directly practiced in all respects in this section. Based on the analysis courtesy in the trial of Islamic Law (the Court of *Syariah*) in Negeri Sembilan is always within the control of the participant in command.

Chapter 5 summarises all the research findings that have been made in the whole chapters. Every analysis produces different results because the language events in courts is not similar to other language events. The theory and the approaches used are able to clarify each problem and are relevant to be adapted to the data for the trial in the Islamic Law (the Court of *Syariah*) in Negeri Sembilan.

# ***PERBICARAAN DI MAHKAMAH SYARIAH : SUATU ANALISIS***

## **KANDUNGAN**

<b>PERKARA</b>	<b>HALAMAN</b>
----------------	----------------

TAJUK	iii
PERAKUAN PELAJAR	iv
DEDIKASI	vi
PENGHARGAAN	v
ABSTRAK	vi
ABSTRACT	viii

## **BAB 1**

### **PENGENALAN**

1.0 Pendahuluan	1
1.1 Permasalahan Kajian	1
1.2 Tujuan Kajian	2
1.3 Batas Kajian	3
1.4 Kajian Terdahulu	3
1.5 Pendekatan Teori	9
1.6 Metodologi Kajian	14
1.7 Bahan dan Analisis Kajian	15
1.8 Konsep dan Analisis Wacana	16
1.9 Sejarah Perkembangan Wacana	
1.10 Mahkamah Syariah	25
1.10.1 Mahkamah Syariah Secara Umum	25
1.10.2 Tatacara Mahkamah Syariah	28

## **BAB 2**

### **TEKNIK PENYAMPAIAN WACANA PERBICARAAN**

2.0 Pendahuluan	32
2.1 Jenis-jenis Teknik Perbicaraan	32
2.1.1 Pernyataan Izin	33
2.1.2 Panggilan Hormat	36
2.1.3 Bahasa Badan	39
2.1.3.1 Pergerakan Anggota Badan	41
2.1.3.2 Air Muka	46
2.1.3.3 Intonasi Suara	49
2.1.4 Giliran Bercakap	53
2.1.5 Sesi Soal Jawab	59
2.1.6 Penceritaan Semula	65
2.1.7 Penggunaan Unsur Humor	68
2.2 Kesimpulan	71

## **BAB 3**

### **RAGAM BAHASA DALAM PERBICARAAN**

3.0 Pendahuluan	72
3.1 Kepelbagai Ragam Bahasa	72
3.1.1 Bahasa Sindiran	73
3.1.2 Bahasa Tempelak dan Bahasa Herdik	75
3.1.3 Bahasa Mengejek	79
3.1.4 Bahasa Berulang	82
3.2 Gejala Bahasa	85
3.2.1 Campur Kod dan Alih Kod	86
3.2.1.1 Campur Kod	86
3.2.1.2 Alih Kod	90
3.2.2 Bahasa Pasar	93
3.2.3 Penggunaan Ungkapan Islam	97
3.3 Kesimpulan	101

## **BAB 4**

### **ASPEK KESOPANAN DALAM KOMUNIKASI**

4.0 Pendahuluan	102
4.1 Konsep Kesopanan	102
4.2 Strategi Komunikasi	105
4.2.1 Penggunaan Kaedah Langsung	105
4.2.2 Penggunaan Kaedah Tidak Langsung	108
4.2.3 Perkaitan Peranan	111
4.2.4 Perbezaan Taraf Sosial	115
4.2.5 Kewujudan Kuasa	127
4.2.6 Menjaga Air Muka	136
4.2.7 Kepatuhan Kepada Tajuk	140
4.2.8 Kepatuhan Pada Peraturan Perbicaraan	143
4.3 Penonjolan Kesopanan	145
4.3.1 Pemilihan Kata dan Ungkapan	145
4.3.2 Pemilihan Ayat yang Sesuai	152
4.3.2.1 Ayat Sistem	153
4.3.2.2 Ayat Wacana	158
4.3.2.3 Bahasa Melayu Lisan	164
4.3.3 Intonasi	165
4.4 Pernyataan Izin	167
4.5 Kesimpulan	168

## **BAB 5**

### **KESIMPULAN**

	169
--	-----

### **BIBLIOGRAFI**